

Impactul noului sistem de elaborare a bugetelor unităților administrativ-teritoriale asupra modului de administrare a resurselor bugetare

*Tatiana MANOLE,
doctor habilitat în științe economice, profesor universitar,
Academia de Administrare Publică*

SUMMARY

The present article contains the opinions of the author, who studied the process of implementation of the new system of budget development of administrative-territorial units in the districts Riscani and Ocnita, which were subjected to piloting in 2014. As result of the analysis made with the help of a set of quantitative and qualitative indicators and by using the comparative procedure of the new system with the old one, the author synthesizes some opinions, in which advantages and disadvantages of the new system are found. Generally, the author concludes that the new system of local budget development leads to the strengthening of financial autonomy and raises the responsibility of local public authorities in capitalizing new sources of revenues to the local budget.

Key-words: *own revenues, autonomous revenues, general and special transfers, current expenses, capital expenses, degree of implementation, degree of self-financing.*

Introducere. Gestionarea finanțelor publice este parte integrantă a managementului general economic. Managementul finanțelor publice este unul dintre pilonii managementului economic general. Locul important pe care îl ocupă în acest context managementul finanțelor publice este determinat de faptul că el este instrumentul principal de promovare a politicii fiscale care, împreună cu alte politici financiare, se află la baza creșterii și dezvoltării durabile a economiei naționale. În scopul asigurării dezvoltării durabile a finanțelor publice, consolidării disciplinei bugetar-fiscale și asigurării gestionării eficiente și transparente a resurselor financiare publice, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale (MO al RM, nr. 206-208 din 21 iulie 2014).

Un loc deosebit în cadrul finanțelor publice îl ocupă finanțele publice locale.

Legea nr. 397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale (MO al RM, 2003, nr. 248-253), în cadrul reformei finanțelor publice locale, a fost modificată prin **Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 267 din 01.11.2013** (MO al RM nr. 262-267/748 din 22.11.2013). Prin această Lege s-a mai făcut un pas important în reforma managementului finanțelor publice locale. În ultimii ani această reformă a luat amploare, având ca obiectiv fundamental consolidarea autonomiei financiare locale. Sarcina principală a autorităților publice locale în atingerea acestui obiectiv este suplimentarea veniturilor proprii. Suplimentarea veniturilor proprii la nivel local este legată de baza fiscală a fiecărei unități administrativ-teritoriale.

Noua Lege a finanțelor publice locale a însemnat o reformă esențială în elaborarea bugetelor unităților administrativ-teritori-

ale, un nou sistem de calculare a transferurilor generale (de echilibrare), ridicând gradul de responsabilitate a administrației publice locale în consolidarea autonomiei locale și a descentralizării fiscale.

Pentru a vedea avantajele noului sistem de elaborare a bugetelor unităților administrativ-teritoriale, este nevoie de comparat noul sistem cu sistemul vechi, ceea ce vom încerca să facem mai jos.

Analiza indicatorilor calitativi. În rezultatul comparației celor două variante de elaborare a bugetelor unităților administrativ-teritoriale – sistemul vechi și noul sistem, implementat în raioanele pilot în 2014 – putem constata următoarele:

la compartimentul „venituri” vom compara indicatorii agregați:

- **veniturile totale și gradul lor de realizare;**

- **veniturile proprii;**

- **veniturile autonome / defalcările;**

- **transferurile generale (de echilibrare) și transferurile speciale.**

I. Veniturile totale și gradul lor de realizare în condițiile implementării noii formule de finanțare a APL în comparație cu vechiul sistem.

Veniturile totale și veniturile totale pe cap de locuitor au crescut în anul 2014, comparativ cu anul 2013 în toate unitățile administrativ-teritoriale din raionul Râșcani și raionul Ocnița. În unele localități acest indicator, practic, s-a dublat.

Îmbunătățirea indicatorului a fost cauzată atât de alocarea din bugetul de stat a transferurilor pentru cheltuieli capitale, cât și de faptul că, în urma trecerii la noul sistem de finanțare, toate UAT de nivelul I au fost câștigătoare, fapt confirmat și prin lipsa transferurilor din fondul de compensare pentru anul 2014 în structura veniturilor UAT de nivelul întâi din raion. Creșterile impunătoare ale indicatorului în unele localități au fost influențate și de încasarea unor restanțe din anii precedenți la plata de arendă și la impozitul funciar în mărimi considerabile.

Trecerea la noul sistem de calculare a transferurilor din bugetul de stat a influențat creșterea veniturilor totale și pe cap de locuitor în toate UAT de nivelul I din raionul Ocnița, fapt confirmat și prin lipsa transferurilor din fondul de compensare pentru anul 2014 în structura veniturilor UAT de nivelul întâi din raion.

Gradul de realizare a veniturilor totale nu s-a schimbat esențial în anul 2014 comparativ cu anul 2013 și în majoritatea UAT el este aproape de mărimea ideală de 100%, abaterea maximă fiind, în unele localități, în medie de 5,9 puncte procentuale.

UAT care au înregistrat un nivel mai jos de realizare au avut probleme la încasarea plăților de arendă. Gradul de predictibilitate a veniturilor totale în UAT din raionul Ocnița este destul de înalt atât până la cât și după implementarea reformei sistemului de transferuri. Astfel, gradul de realizare a veniturilor s-a îndepărtat de ponderea ideală de 100% față de 2013, iar în alte UAT pilot s-a înregistrat o creștere a predictibilității fluxurilor financiare printr-o apropiere a gradului de realizare a veniturilor de 100%.

În unele localități din raionul Râșcani gradul de realizare a veniturilor totale este mai slab și constatăm că 1/3 de localități nu au realizat nivelul preconizat și chiar mai jos de 2013 cu circa 3-4%.

II. Veniturile proprii. La acest indicator majoritatea localităților au obținut creșteri. Sunt și unele localități care au înregistrat performanțe la acest indicator. Același trend este și la veniturile proprii pe locuitor. Dar e de menționat că motivul creșterii veniturilor proprii în anul 2014 este încasarea datoriilor din anii precedenți la plata pentru arendă și la impozitul funciar. În concluzie, putem menționa, că peste 70% din unitățile administrativ-teritoriale de nivelul întâi au înregistrat creșteri la acest indicator. Dar, de rând cu majorarea veniturilor proprii, s-a înregistrat și o scădere considerabilă a populației.

Veniturile proprii creează condiții de autofinanțare. **Gradul de autofinanțare** a înregistrat o descreștere în 2014 în toate localitățile analizate. Descreșterea gradului de autofinanțare în localitățile pilot a fost determinată de creșterea transferurilor. În acele localități în care situația nu s-a schimbat se datorează coinciderii ritmului de creștere a veniturilor proprii și defalcărilor din impozit pe venit persoane fizice (veniturilor autonome) cu ritmul de majorare a transferurilor. Dacă și sunt localități care au un grad mai înalt de autofinanțare, apoi aceasta este grație încasărilor restanțelor din alți ani la plata de arendă a terenurilor, precum și datorită faptului că acele localități nu exercită competența de educație preșcolară (care a fost preluată de APL de nivelul doi) și nu primește transferuri cu destinație specială pentru educație.

În concluzie, putem menționa că în majoritatea localităților gradul de autofinanțare a scăzut în anul 2014, comparativ cu anul 2013, el constituind de la 12% până la 24%. Cauza diminuării o constituie creșterea transferurilor curente, precum și a celor capitale, inclusiv mijloacele primite din Fondul rutier pentru reparația capitală a drumurilor, care până în anul 2014 nu se alocă pentru nivelul I.

Din cele menționate putem concluziona că UAT au o bază financiară slabă și nu sunt capabile în situația dată să se autofinanțeze.

Gradul de realizare a veniturilor proprii. Gradul de realizare a veniturilor proprii în localitățile pilot din raionul Ocnița și Râșcani are un caracter mixt, oscilând în anul 2013 de la 80% , ridicându-se în unele localități până la peste 200 %. În peste 50% de localități gradul de realizare a veniturilor proprii s-a apropiat de mărimea ideală de 100%, ce presupune creșterea predictibilității acestor venituri, iar în cealaltă parte a avut loc o îndepărtare de la această valoare, ce presupune o scădere a predictibilității. Totuși, dacă excludem din

numărul localităților în care a scăzut predictibilitatea veniturilor proprii, unde au fost încasate datoriile din anii precedenți, care nu au putut fi prevăzute cu exactitate și unde nu au fost încasate veniturile din arendă, planificate conform contractelor și neachitate de arendaș, predictibilitatea veniturilor proprii în localitățile din aceste raioane a crescut.

Dar e de menționat, că gradul de realizare a veniturilor proprii nu oferă o caracteristică exactă a predictibilității veniturilor, dat fiind faptul că uneori sumele planificate pentru încasare de la baza impozabilă existentă și conform contractelor existente nu se achită la timp de contribuabili, iar uneori se încasează sume restante, care nu se planifică din cauza lipsei certitudinii că vor fi percepute.

Știind că în structura veniturilor proprii cea mai mare pondere o are venitul din impozitul pe proprietate, ar fi bine să vedem dinamica încasărilor din acest impozit. Veniturile din impozitele pe proprietate au înregistrat în anul 2014 o creștere comparativ cu anul 2013 în majoritatea localităților supuse pilotării. Creșterea se datorează, în mare parte, achitării restanțelor din anii precedenți. **Puterea de decizie a APL din localitățile rurale asupra impozitului pe imobil este, practic, nulă, obiectul, subiecții, cotele impozitului, scutirile și reducerile fiind aprobate prin lege, iar în orașe această putere de decizie este limitată, practic, numai la alegerea cotei impozitului pe imobil cu destinație locativă evaluat la valoare de piață din diapazonul aprobat prin lege.**

În concluzie, putem menționa că pe parcursul unui an de implementare a reformei finanțelor publice, îmbunătățiri semnificative la colectarea impozitelor pe proprietate nu se înregistrează, dat fiind faptul că majoritatea rezervelor a fost valorificată în perioadele precedente. **Singura posibilitate de sporire a încasărilor la aceste venituri este extinderea bazei**

fiscale prin vânzarea sau darea în arendă a terenurilor și bunurilor proprietate a UAT, neutilizate.

Gradul de realizare a impozitelor pe proprietate. Pentru anul 2014 **predictibilitatea** (prognozarea) impozitelor pe proprietate determinată de gradul de realizare a acestora a scăzut în multe UAT, unde gradul de realizare s-a îndepărtat de mărimea de 100%, iar în unele fiind mai aproape de nivelul de 100% decât în anul 2013.

În concluzie, putem menționa, că reforma sistemului de calculare a transferurilor din fondul de susținere financiară a unităților administrativ-teritoriale nu a influențat din primul an îmbunătățirea predictibilității impozitelor pe proprietate

III. Veniturile autonome/defalcările, pe lângă veniturile proprii, cuprind cotele defalcate de la impozitele generale de stat partajate. Aceste defalcări, spre deosebire de alte transferuri de la bugetul de stat, sunt vărsate în contul bugetelor UAT în mod automat și reflectă foarte bine situația economiei locale și eforturile pe care APL le face pentru dezvoltarea acesteia.

În localitățile pilotate veniturile autonome au crescut în anul 2014 comparativ cu anul 2013 în mai multe localități. Deși sunt unele localități cu descreșteri, totuși trendul este pozitiv.

Dinamica **veniturilor autonome per locuitor** este identică cu dinamica veniturilor autonome, cu excepția unor localități unde datorită scăderii numărului populației, dinamica veniturilor autonome per locuitor este pozitivă, spre deosebire de dinamica veniturilor autonome în ansamblu pe localitate.

În concluzie, putem menționa, că în majoritatea localităților din raion veniturile autonome au înregistrat o dinamică pozitivă, care se explică, în mare parte, prin creșterea încasărilor din impozitul pe venit persoane fizice (IVPF), care, la rândul său, a fost influențată de majorarea salariilor în sectorul real și în cel bugetar, precum și de

majorarea cotei de defalcare din IVPF de la 70% în anul 2013 la 75% în anul 2014, în urma reformei sistemului de transferuri.

Gradul de realizare a veniturilor autonome nu s-a schimbat esențial în 2014 comparativ cu anul 2013. În anul 2013 acest indicator a oscilat de la circa 80% în unele localități până la circa 200%, fiind influențat de achitarea datoriilor din anii precedenți la plata de arendă.

Gradul de finanțare din veniturile autonome este în dependență de gradul de realizare a veniturilor autonome și, prin urmare, gradul de finanțare din veniturile autonome a înregistrat o descreștere în 2014 în majoritatea localităților pilotate. Descreșterea gradului de finanțare în localitățile pilot a fost determinată de creșterea transferurilor. Baza fiscală slabă din majoritatea localităților nu poate asigura autofinanțare.

IV. Transferuri cu destinație generală (de echilibrare). Toate unitățile administrativ-teritoriale de nivelul întâi au primit transferuri generale (de echilibrare) și transferuri speciale. În anul 2014 transferurile cu destinație generală (TG) la un locuitor revin în localitățile cu capacitate fiscală redusă și cu un număr mic de populație, iar cel mai puține TG sunt alocate în localitățile cu o capacitate fiscală apropiată sau mai mare de media națională. Transferurile cu destinație generală în 2014 au înregistrat o scădere față de anul 2013.

Transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat (TS) sunt transferurile pentru finanțarea învățământului preșcolar, primar, secundar general, special, complementar și a competențelor delegate autorităților APL de Parlament, la propunerea Guvernului. În anul 2014 localitățile pilot au finanțat din TS învățământul preșcolar și plata indemnizației pentru tutelă. Media transferurilor cu destinație specială per locuitor în localitățile pilot constituie de la 350 până la 600 lei, oscilând între aceste valori.

Gradul de dependență a Bugetului UAT față de Bugetul de Stat. Gradul de dependență a UAT de bugetul de stat în localitățile pilotate este neuniform: în unele dependența a scăzut, iar în altele a crescut. Motivul constă în schimbarea modului de calcul al transferurilor, care a contribuit la reducerea gradului de dependență a bugetelor UAT de bugetul de stat.

În concluzie, vom menționa că, în general, gradul de dependență a bugetelor UAT față de bugetul de stat a crescut. Cauza este modalitatea de calculare a capacității fiscale pe locuitor într-o localitate concretă (CFLi) la nivel local și capacitatea fiscală la nivel național, luându-se în considerație localitățile supuse alocărilor (CFL n), diminuându-se aceste valori și, ca urmare, pentru echilibrarea bugetului UAT este nevoie de sume mai mari finanțate din Fondul de susținere financiară a unităților administrativ-teritoriale (FSF a UAT).

La fel, Legea finanțelor publice locale nr. 267 prevede un set de activități finanțate prin transferuri cu destinație specială. Toate aceste prevederi sporesc dependența bugetului UAT de Bugetul de Stat.

Această situație nu influențează autonomia financiară, care, de fapt, nu va depinde de proveniența surselor, dar de descentralizarea competențelor și autonomia administrativă a APL de a avea dreptul autonom, independent de a utiliza resursele după priorități, pe activități așezate pe programe și indicatori de măsurare a performanței.

V. Analiza cheltuielilor. Ponderea cheltuielilor curente în total cheltuieli. Cheltuielile pentru UAT iau în considerare componenta de bază, care cuprinde:

- a) cheltuieli curente (recurente);
- b) cheltuieli capitale.

Ponderea cheltuielilor curente în cheltuielile totale în majoritatea UAT au tendința de reducere. În unele localități se observă o creștere a cheltuielilor capitale care, la rândul lor, se datorează alocării

transferurilor din Bugetul de Stat și a mijloacelor din Fondul rutier pentru investiții și reparații capitale.

Noua formulă stimulează formarea veniturilor suplimentare și prin optimizarea cheltuielilor curente, economisirea lor și utilizarea indicatorilor de performanță pe resurse, produs, eficiență și rezultate. Reducerea cheltuielilor curente creează premise pentru majorarea cheltuielilor capitale, cheltuielilor de investiții. Acolo unde a avut loc creșterea cheltuielilor de capital, ele au crescut din contul reducerii cheltuielilor curente.

Cheltuielile de personal (art. 111, 112, 116), ca parte componentă a cheltuielilor curente, în 2014 sunt în creștere față de 2013. Creșterea cheltuielilor de personal se datorează implementării treptate a politicilor de majorări salariale în sectorul bugetar, promovate de autoritățile publice centrale, precum și extinderea serviciilor de educație preșcolară în mai multe localități, fapt ce a generat și creșterea cheltuielilor salariale. Aici este necesar de menționat, că în noul sistem, la stabilirea relațiilor interbugetare, politicile de majorări salariale se iau în considerație numai la determinarea transferurilor cu destinație specială (pentru educație). Cât privește majorările salariale ale angajaților din ramurile finanțate din veniturile cu caracter general (administrație publică, cultură ș. a.), acestea nu sunt compensate din bugetul de stat, spre deosebire de vechiul sistem. **Cheltuieli de personal pe un locuitor** au aceeași dinamică ca și cheltuielile de personal total pe localitate.

Rigiditatea cheltuielilor în localitățile analizate demonstrează un trend de scădere a cheltuielilor de personal în raport cu cheltuielile totale în anul bugetar 2014 față de 2013. Aceasta se datorează creșterii părții de cheltuieli din contul transferurilor din Bugetul de Stat și mijloacelor din fondul rutier pentru reparații capitale.

Cheltuielile de personal autonome (fără învățământ) sunt similare cheltu-

ielilor de personal total. Aceeași tendință de creștere este influențată de creșterea salariilor și indexarea cu 10-12% și se păstrează și la indicatorul cheltuielilor de personal autonome raportate la un locuitor. Se constată schimbarea pozitivă în gradul de asigurare cu resurse a cheltuielilor de procurare a mărfurilor și serviciilor pentru realizarea competențelor proprii.

Ponderea cheltuielilor de personal autonome (fără învățământ) în total cheltuieli. Ponderea cheltuielilor de personal autonome în totalul cheltuielilor s-a redus în majoritatea localităților, iar în unele au înregistrat o creștere neînsemnată. Această indică o schimbare pozitivă în gradul de asigurare cu resurse a cheltuielilor de procurare a mărfurilor și serviciilor pentru realizarea competențelor proprii. Reducerea cheltuielilor de personal autonome în total cheltuieli este motivată prin finanțarea învățământului din bugetul de stat.

Rezultatul (excedentul sau deficitul) operațional brut a crescut semnificativ în majoritatea localităților. Această creștere indică o capacitate mai bună a administrației publice locale de mobilizare a resurselor pentru cheltuieli capitale. În esență, această creștere demonstrează o capacitate de management financiar superior în 2014 față de 2013, deoarece nu utilizează toate resursele disponibile pentru a acoperi cheltuielile curente, ci, dimpotrivă, creează fonduri disponibile pentru investiții. Rezultatul operațional brut (excedent/deficit) reprezintă sursa principală și esențială prin care APL poate mobiliza fonduri pentru investiții.

Ponderea rezultatului (excedent/deficit) operațional brut în total venituri a crescut în anul 2014 în majoritatea localităților. Indicatorii rezultatului operațional în creștere reflectă capacitatea managementului financiar și se referă la relația dintre venituri și cheltuieli, definind gradul în care APL implementează un management performant al resurselor financiare.

Impactul noului sistem asupra modului de administrare a resurselor bugetare: concluzii și recomandări.

1. Considerăm că noul sistem de elaborare a bugetelor unităților administrativ-teritoriale creează premise pentru responsabilitatea cheltuirii banilor publici, deoarece au dreptul să identifice activitățile prioritate pe care trebuie să le finanțeze. **„Se conduce bine de sus, dar se administrează mai bine de jos.”**

2. Prin noul sistem de finanțare transferurile generale se alocă direct bugetelor de nivelul întâi, ceea ce este apreciat de APL. Stabilirea directă a relațiilor dintre unitățile administrativ-teritoriale și Bugetul de Stat înlătură subiectivismul în alocarea transferurilor. S-au mărit transferurile cu destinație specială, din care se finanțează învățământul preșcolar și unele activități delegate de la centru. Toate acestea stimulează autoritățile publice locale și sporesc încrederea în autoritățile centrale.

3. Menționăm că nerealizarea reformei de descentralizare financiară, lipsa pârghiilor locale de influență asupra colectării impozitelor și taxelor locale au un impact negativ asupra creșterii veniturilor proprii. Nu este consolidată autonomia locală. *Propunem ca receptorului fiscal să i se atribuie funcția de inspector fiscal sau abilitatea de a întocmi procese-verbale asupra contribuabililor care nu-și respectă obligativitatea față de buget.*

4. Considerăm că pentru unitățile administrativ-teritoriale de nivelul întâi ar trebui de venit la defalcarea TVA. Totodată, menționăm că, deoarece pentru bugetele de nivelul întâi nu se prevede defalcarea procentuală a taxei rutiere pentru reparația drumurilor locale, ar fi binevenit de revăzut această modalitate în Codul Fiscal și în Bugetul de Stat, deoarece taxa de amenajare a teritoriului are o valoare mică și nu permite întreținerea drumurilor locale. Aceasta ar majora veniturile autonome, ar ridica gradul de autofinanțare și ar crea condiții reale pentru autonomie financiară.

5. O problemă importantă este impozitul (taxa) local pe resursele naturale. Această taxă este un venit propriu pentru UAT de nivelul doi. Faptul că, adesea, resursele naturale se află pe teritoriul UAT de nivelul întâi, de exemplu, cariera de piatră, dar, în același timp, este gestionată de UAT de nivelul doi, care conduce la utilizarea incorectă a bunurilor publice.

În localitățile în care există **carieră de piatră** cu un potențial mare de resurse naturale se desfășoară o adevărată industrie a extragerii zăcămintelor minerale: piatra, pietriș, aducând venit anual de milioane de lei, dar în bugetul local pentru această carieră (mină) se plătește numai impozitul funciar. Chiar dacă conform Codului Fiscal resursele naturale sunt impozit local, dar se varsă în bugetul de nivelul II, ar trebui modificată legea, și UAT, pe teritoriul căruia se află această carieră, trebuie să-i revină, cel puțin, 1-2% din venitul anual. Într-un astfel de caz bugetul local nu ar avea nevoie de transferuri generale. Agenții economici, care gestionează acest bun public sau, fie privat, trebuie să plătească în bugetul local *taxa de mediu* și dauna adusă infrastructurii locale.

6. Noul sistem stimulează APL să suplimenteze veniturile, deoarece ele rămân la dispoziția APL și pot fi utilizate conform deciziilor consiliilor locale. Pot îmbunătăți calitatea serviciilor publice. Dar pentru aceasta trebuie rezolvată o problemă principală – *toate bunurile publice ce se află pe teritoriul UAT trebuie să fie gestionate de ea*. Altfel, se reduce interesul și stimulul APL de a promova un management performant financiar și administrativ.

7. Unele autorități publice locale propun introducerea impozitului unic în agricultură. Ideea despre introducerea impozitului unic consolidat de circa 3,1 lei la grad hectar ar consolida câteva impozite și taxe locale. Astfel, s-ar eficientiza administrarea fiscală la nivel local.

8. Pe teritoriul administrațiilor publice locale sunt amplasate edificii care prestează servicii populației (de exemplu, Poșta Moldovei, Moldtelecom, Rețelele electrice etc.). În acest caz, trebuie revăzută plata impozitului funciar și plata arendei, după caz. Nu este real să se plătească numai pentru un m² ocupat. APL trebuie să aibă dreptul să perceapă plata pentru comercializarea mărfii, dacă în incinta Poștei Moldovei se efectuează comerțul. Chiar dacă edificiul acesta este la balanța primăriei, dar orice activitate comercială trebuie supusă taxei locale de amplasare a obiectivelor comerciale. Pentru tot trebuie de plătit.

9. Terenurile aferente edificiilor aparțin în totalitate primăriei, dar edificiile amplasate pe aceste pământuri aparțin unor SRL. Prin urmare, aceste pământuri de sub construcții trebuie privatizate la preț de piață.

10. Practica arată că în unele localități se înregistrează nereguli în evidența întreprinderilor mici și mijlocii (IMM): nu se ține evidența numărului de angajați, nu se cunoaște cu precizie volumul veniturilor încasate. Toate acestea sunt pierderi în veniturile bugetului local. Trebuie să existe o conlucrare transparentă între APL și inspectoratele fiscale teritoriale de stat.

11. O sursă importantă de venit în multe localități este patentarea activității de servicii ale deținătorilor - proprietari de tractoare. Se menționează necesitatea **conlucrării cu IFS teritorial în vederea convingerii proprietarilor de tractoare să practice activitate în baza patentei de întreprinzător. Activitățile preconizate pentru viitor vor contribui la deschiderea noilor locuri de muncă, la suplimentarea veniturilor bugetului local.**

În concluzie, vom menționa că noul sistem de elaborare a bugetelor unităților administrativ-teritoriale este un pas sigur spre descentralizare și consolidarea autonomiei financiare la nivel local.

BIBLIOGRAFIE

1. Strategia de dezvoltare a managementului finanțelor publice 2013-2020.// Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 173-176 din 9 august 2013.
2. Legea finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale.// Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 206-208 din 21 iulie 2014.
3. Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 267 din 01.11.2013.// Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 262-267/748 din 22.11.2013.
4. Materiale informative privind implementarea noului sistem de elaborare a bugetelor unităților administrativ-teritoriale în raioanele pilot Râșcani și Ocnița pentru anul pilotat 2014. Analiza materialelor prezentate de primăriile acestor raioane.

Prezentat: 9 iunie 2015.

E-mail: tatmanole@yahoo.com